

WWF Ελλάς
Λεμπέση 21
Αθήνα 11743

Τηλέφωνο: 210 3314893
Fax: 210 3247578
e.tziritis@wwf.gr
www.wwf.gr

Σχόλια του WWF Ελλάς στη δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση επί του σχεδίου νόμου με τίτλο «Εθνικό Σύστημα Πολιτικής Προστασίας»

Ημερομηνία υποβολής σχολίων: 15 Μαΐου 2019

Εισαγωγή

Όπως όλοι οι εμπλεκόμενοι γνωρίζουν ο υφιστάμενος νόμος Πολιτικής Προστασίας (ν. 4249/2014) δεν εφαρμόστηκε στο σύνολο του ποτέ στην πράξη. Ο οργανισμός Πολιτικής Προστασίας που προβλεπόταν με τον ν. 4249/2014 δεν συστάθηκε ποτέ, οι αποφάσεις (ΥΑ, ΚΥΑ, αποφάσεις Γενικού Γραμματέα) που ήταν απαραίτητες ώστε να λειτουργήσει πρακτικά το Σύστημα Πολιτικής Προστασίας και το Σύστημα Εθελοντισμού δεν εκδόθηκαν ποτέ. Το νέο σχέδιο νόμου έρχεται να καταργήσει ουσιαστικά ένα νόμο που έπασχε κυρίως από θέματα εφαρμογής, κατάρτισης των στελεχών όλων των βαθμίδων διοίκησης που θα τον εφάρμοζαν και έλλειψης πολιτικής βούλησης και όχι κατά κύριο λόγο από τυπικά ζητήματα ή ζητήματα αρμοδιοτήτων. Και αν υπήρχαν τέτοια ζητήματα θα έπρεπε να επιλυθούν κατά την διαδικασία εφαρμογής με τις κατάλληλες προσαρμογές του σχετικού θεσμικού πλαισίου. Είναι χαρακτηριστικό άλλωστε της ασυνέχειας στο σύστημα ότι κατά την διάρκεια της θητείας της παρούσας κυβέρνησης έχουν θητεύσει τέσσερις διαφορετικοί Γενικοί Γραμματείς Πολιτικής Προστασίας. Ένα άλλο παράδειγμα της ολιγωρίας που υπάρχει στην εφαρμογή είναι το Σύστημα Εθελοντισμού. Είναι η μόνη σταθερή παράμετρος της Πολιτικής Προστασίας από το 2002, και μετά από 17 χρόνια δεν έχει γίνει εφικτή η ουσιαστική εποπτεία και υποστήριξη στο έργο που παράγουν οι εθελοντικές οργανώσεις, το οποίο εκτελείται χωρίς κεντρική καθοδήγηση και με ίδια μέσα.

Οι τραγικές συνέπειες των πυρκαγιών του 2018 οδήγησαν στην εισήγηση ενός νέου νομικού πλαισίου χωρίς να έχει εφαρμοστεί το προηγούμενο ώστε να διορθωθούν τυχόν αδυναμίες, παραλείψεις και κενά και το νέο πλαίσιο να κτιστεί πάνω στις εμπειρίες, τις επιτυχίες ή και τις αποτυχίες του προηγούμενου.

Η εσπευσμένη προώθηση του συγκεκριμένου σχεδίου νόμου (και κατά συνέπεια η συντόμευση της διαβούλευσης) είναι αδικαιολόγητη, δεδομένου ότι η αντιπυρική περίοδος μόλις άρχισε, και επομένως το νέο νομικό καθεστώς θα εφαρμοστεί πρακτικά από το 2020. Η τυχόν εσπευσμένη ενεργοποίησή του το καλοκαίρι του 2019 θα αποτελούσε σοβαρό κίνδυνο αποδιοργάνωσης του μηχανισμού πολιτικής προστασίας. Στην παρούσα χρονική περίοδο όλος ο υφιστάμενος μηχανισμός ασχολείται με τα πρακτικά ζητήματα της αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών. Επιβάλλεται να παραταθεί η περίοδος διαβούλευσης ώστε να εκφέρουν γνώμη όλοι οι εμπλεκόμενοι, καθώς πρακτικά δεν θα έχει εφαρμογή κατά την τρέχουσα αντιπυρική περίοδο και η παρούσα διαβούλευση φαίνεται να εξυπηρετεί μόνο

επικοινωνιακούς σκοπούς. Δεν έχει υπάρξει εκ των προτέρων κανενός είδος διαβούλευσης ή διάλογος με τους ΟΤΑ, τις τοπικές υπηρεσίες πολιτικής προστασίας ή τις εθελοντικές ομάδες για ιδέες και σκέψεις επί του προτεινόμενου συστήματος πολιτικής προστασίας.

Ο μηχανισμός δεν κατάφερε να ανταποκριθεί τα προηγούμενα χρόνια όταν οι δομές και οι διαδικασίες ήταν πιο απλές. Με τον νέο σχέδιο νόμου εισάγονται νέοι ορισμοί, διαδικασίες, πρωτόκολλα και αρχές λειτουργίες που ενδεχομένως να δημιουργήσουν μεγαλύτερη σύγχυση και πολυπλοκότητα από το ήδη υφιστάμενο πλαίσιο. Παράμετροι που ενισχύουν την προηγούμενη άποψη είναι η υφιστάμενη υποστελέχωση των αντίστοιχων υπηρεσιών σε Περιφέρειες και Δήμους, η ελλιπέστατη κατάρτιση σε θέματα Πολιτικής Προστασίας και η (σε πολλές περιπτώσεις) άσκηση παράλληλων καθηκόντων. Χωρίς συγκεκριμένες προβλέψεις υποχρεωτικής εκπαίδευσης στο περιεχόμενο του νομοσχεδίου αλλά και το αντικείμενο της πολιτικής προστασίας, καθορισμού προσόντων των στελεχών της Εθνικής Αρχής και των τοπικών αρχών, συνεχούς καθοδήγησης (όχι με εγκυκλίους αλλά στην καθημερινότητα και την πράξη) από την Εθνική Αρχή αλλά και αποκλειστικής απασχόλησης στο αντικείμενο, το παρόν σχέδιο θα αποτύχει.

Σίγουρα εισάγονται και θετικά στοιχεία που δεν προβλέπονταν ή δεν περιγράφονταν στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Ενδεικτικά:

- Γίνεται αναλυτική περιγραφή των αρχών, της αποστολής και των δράσεων της Πολιτικής Προστασίας. Οι ν. 3013/2002 και 4249/2014 δεν είχαν ανάλογες περιγραφές και κατέγραφαν κατά κύριο λόγο αρμοδιότητες.
- Πραγματοποιείται κατηγοριοποίηση περιεχομένου εκτάκτων αναγκών μέσω των ΛΕ.Ε.Α.
- Εντάσσονται και ορίζονται νέες έννοιες οι οποίες ήταν απαραίτητες όπως οι Κρίσιμες Υποδομές, τα Κέντρα Ικανότητας Πολιτικής Προστασίας, ο Εθνικός Κατάλογος Κινδύνων και Απειλών.
- Ο Διοικητής της Εθνικής Αρχής δεν είναι αιρετός και διορίζεται για 5 χρόνια. Ικανό διάστημα για να παράξει έργο. Θα υποστηρίζεται για πρώτη φορά από δύο υποδιοικητές και επιστημονικό συμβούλιο.
- Ο ορισμός του ΚΕΜΕΑ ως πιστοποιημένος φορέας παροχής εκπαίδευσης για τα στελέχη της διοίκησης.
- Η δημιουργία του ΕΣΚΕΠΠ (Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Πολιτικής Προστασίας) με δική του δομή, διευρυμένες αρμοδιότητες, ευρύτερο συντονιστικό ρόλο που θα προΐσταται όλων των επιμέρους συντονιστικών κέντρων.

Κατ' άρθρον σχόλια

Άρθρο 6 παρ. 2.

Δεν περιγράφεται καμιά ΛΕ.Ε.Α. για τα θέματα πρόληψης και προκαταστολής συμβάντων (π.χ. δασικών πυρκαγιών). Αρκετές εθελοντικές ομάδες και ΟΤΑ προσφέρουν σημαντικό έργο στην πυροφύλαξη, σε καθαρισμούς δασικής βλάστησης και οδών, σε περιπολίες, στον έλεγχο

υποδομών, την επισήμανση ελλείψεων και άλλες δράσεις που σκοπό έχουν την μείωση του αριθμού των περιστατικών, την μείωση της έντασης τους και την έγκαιρη ειδοποίηση. Αρκετές εθελοντικές ομάδες ή ομάδες πολιτών που δεν είναι απαραίτητα ενταγμένες στο Μητρώο της Εθνικής Αρχής, αναλαμβάνουν τέτοιες δράσεις κατά την διάρκεια της αντιτυρικής περιόδου. Για να καλυφθούν αυτές οι δράσεις πρέπει να υπάρξει η αντίστοιχη ΛΕ.Ε.Α. για την οποία όμως δεν θα απαιτείται πιστοποίηση, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του άρθρου 71 (14B) καθώς θα αφορά αποκλειστικά αντικείμενα εκτός καταστολής.

Η ΛΕ.Ε.Α. υπ. αριθμ. 4 Πυρόσβεσης και Διάσωσης είναι γενική και ασαφής. Θα πρέπει να αποσαφηνιστεί αν καλύπτει όλα τα συμβάντα πυρόσβεσης (υπαίθρου και αστικά). Ιδανικά πρέπει να χωριστεί σε δύο υποκατηγορίες α. Πυρόσβεσης και Διάσωσης Υπαίθρου και β. Πυρόσβεσης και Διάσωσης σε αστικό χώρο. Οι προτεραιότητες, οι τακτικές και ο σχεδιασμός διαφέρουν όταν τα συμβάντα εξελίσσονται στο ύπαιθρο ή σε αστικό χώρο. Είναι γεγονός ότι κάποιες εθελοντικές ομάδες δραστηριοποιούνται και στα δύο αντικείμενα ενώ κάποιες άλλες μόνο σε περιστατικά πυρκαγιών υπαίθρου. Θα πρέπει να προσδιοριστεί με ακρίβεια ότι οι εθελοντικές ομάδες μπορούν να συμμετέχουν, εφόσον το επιθυμούν (με συγκεκριμένες προδιαγραφές, εκπαίδευση και συντονισμό από το Πυροσβεστικό Σώμα) και στις δύο προτεινόμενες ΛΕ.Ε.Α. καθώς κάτι τέτοιο συμβαίνει στην πράξη ως σήμερα.

Στην ΛΕ.Ε.Α. 4 «Πυρόσβεσης και διάσωσης» δεν αναφέρεται η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Προτείνεται να διαμορφωθεί ως εξής: «...με στόχο την προστασία της ανθρώπινης ζωής, της περιουσίας των πολιτών και του φυσικού περιβάλλοντος...».

Άρθρο 7

Είναι απαραίτητο για τα πρωτόκολλα συντονισμού που περιγράφονται στο παρόν άρθρο ή σε άλλα άρθρα να δοθούν από την Εθνική Αρχή ενιαία πρότυπα και φόρμες προκειμένου να μην υπάρξει οργανωτική σύγχυση και ο κάθε φορέας να δημιουργεί τα δικά του πρωτόκολλα.

Άρθρο 11

Οι Συντονιστές Έκτακτης Ανάγκης πρέπει υποχρεωτικά να πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και γνώσεις επί του αντικείμενου, να διαθέτουν μία από τις ειδικότητες του άρθρου 11, παρ. 4α του Ν. 3013/2002 (ενδεικτικά κάποιες περιγράφονται και θα μπορούσαν να εμπλουτιστούν με άλλες σχετικές) και να έχει εξειδίκευση στις φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές ή σχετική εμπειρία ή να λάβει σχετική ειδίκευση. Μπορεί επίσης να έχει ειδικότητα ΠΕ Περιβάλλοντος. Επίσης πρέπει να θεσπίζονται κριτήρια για τον ορισμό τους και να παραμένουν υποχρεωτικά στην θέση τους για ικανό χρονικό διάστημα, ώστε να παράξουν αποτελεσματικό έργο. Αν δεν οριστούν τα προσόντα που θα έχει ή υποχρεωτικά πρέπει να αποκτήσει ένας Συντονιστής δεν πρόκειται να βελτιωθεί η λειτουργία της Πολιτικής Προστασίας σε τοπικό επίπεδο.

Άρθρα 17 και 18

Πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη στο νόμο για την εκπροσώπηση των ομάδων του Μητρώου στις Περιφερειακές και Τοπικές Επιτροπές Έκτακτης Ανάγκης και αυτό να μην είναι θέμα απόφασης του Περιφερειάρχη ή του Δημάρχου. Εάν αυτό δεν είναι εφικτό προκειμένου το σώμα να είναι μικρό και ευέλικτο, προτείνεται η εκπροσώπηση τουλάχιστον μέσω κοινού αντιπροσώπου που θα ορίζουν εγγράφως οι εθελοντικές ομάδες του Μητρώου που ανήκουν στην χωρική αρμοδιότητα της κατά περίπτωση Επιτροπής Έκτακτης Ανάγκης.

Άρθρο 21

Είναι σκόπιμο να οριστεί ο ελάχιστος αριθμός στελεχών, οι ειδικότητες τους (ενδεικτικά κάποιες περιγράφονται στο άρθρο 11, παρ. 4α του ν. 3013/2002 και θα μπορούσαν να εμπλουτιστούν με άλλες σχετικές) και η κατάρτιση που οφείλουν να έχουν ή να αποκτήσουν εντός εύλογου χρονικού διαστήματος ώστε να ανταποκριθούν στα καθήκοντα που ορίζονται από το παρόν νομοσχέδιο.

Άρθρο 22

Η πράξη έδειξε το 2018 αλλά και στο παρελθόν ότι οι Δήμοι δεν μπορούν να ανταποκριθούν πλήρως στα θέματα πολιτικής προστασίας για μια σειρά από λόγους: 1. ελλιπής χρηματοδότηση, 2. Υποστελέχωση στο αντικείμενο (συνήθως ένα άτομο και με άλλα παράλληλα καθήκοντα), 3. στελέχωση με στελέχη που δεν είναι εξειδικευμένα στο αντικείμενο, 4. δεν διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους και μέσα για να το φέρουν εις πέρας, 5. εξάρτηση των ανωτέρω στελεχών από αιρετούς που στην συντριπτική τους πλειοψηφία έχουν ελάχιστες γνώσεις για το αντικείμενο και το αντιμετωπίζουν ως πάρεργο, 6. οι φυσικές καταστροφές συνήθως ξεπερνούν τα διοικητικά όρια ενός δήμου ενώ η αντιμετώπιση τους απαιτεί σίγουρα πόρους μεγαλύτερους από αυτούς που διαθέτει ένα δήμος με πενιχρά μέσα.

Αν δεν λυθούν τα παραπάνω, η πρόβλεψη για πολιτική προστασία σε τοπικό επίπεδο θα παραμείνει ανεφάρμοστη. Οι Δήμοι αναλαμβάνουν έργο που δεν μπορούν να υπηρετήσουν (υπάρχουν φυσικά και ελάχιστες εξαιρέσεις) και ίσως θα ήταν ορθότερο ο σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας να σταματά στο επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας με την δημιουργία συνδέσμων Πολιτικής Προστασίας στους Δήμους.

Άρθρο 23

Ακόμα και αν δεχθούμε το γεγονός ότι οι Δήμοι της χώρας είναι αυτή την στιγμή στην θέση από πλευράς επάρκειας στελεχιακού δυναμικού, τεχνογνωσίας και εξοπλισμού να ανταποκριθούν πλήρως στα θέματα Πολιτικής Προστασίας, αυτό μπορεί να γίνει μόνο μέσα από αυτοτελή τμήματα με αποκλειστική αρμοδιότητα την Πολιτική Προστασία. Η σύνδεση τους με το Τμήμα Περιβάλλοντος (που συνήθως ασχολείται με το αστικό πράσινο και την καθαριότητα), δεν θα

επιτρέψει την απρόσκοπτη λειτουργία της Πολιτικής Προστασίας σε τοπικό επίπεδο. Η ανάθεση παράλληλων καθηκόντων στα ίδια στελέχη, έχει αποδειχθεί ότι τελικά οδηγεί σε απραξία.

Επιπλέον πρέπει να οριστεί ο ελάχιστος αριθμός στελεχών, οι ειδικότητες τους και η κατάρτιση που οφείλουν να έχουν ή να αποκτήσουν εντός εύλογου χρονικού διαστήματος ώστε να ανταποκριθούν στα καθήκοντα που ορίζονται από το παρόν νομοσχέδιο.

Άρθρο 25

Η κατάρτιση Εθνικού Καταλόγου κινδύνων και απειλών ξεκινά μια εργασία υποδομής και ανάπτυξης κοινής γλώσσας που είναι απαραίτητη σε εθνικό επίπεδο. Σχετικά κείμενα υπάρχουν σε

επίπεδο

Ε.Ε.

(<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/111111111/29598/1/lb-na-25822-en-n.pdf>) και μένει η πρακτική χρήση τους για την οργάνωση των αρμόδιων υπηρεσιών και (προπαντός) του τρόπου αντίδρασης.

Άρθρο 63, παρ. 15

Προβλέπεται η στελέχωση της Εθνικής Αρχής με διακόσια στελέχη. Παρόμοια στελέχωση δεν έχει εφαρμοστεί ξανά κατά την σύσταση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας το 2002 και το 2014. Αν ολοκληρωθεί ως έχει θα παρέχει το απαραίτητο στελεχιακό δυναμικό για την πραγματοποίηση του σκοπού όσο αφορά τον αριθμό. Υπάρχει όμως ανοικτό το θέμα των κριτηρίων, των γνώσεων και των προσόντων που πρέπει απαραίτητα να διαθέτουν οι Διευθυντές και οι Τμηματάρχες προκειμένου να φέρουν εις πέρας μια σύνθετη αποστολή που δεν είναι μια απλή διεκπεραιωτή κρατική λειτουργία αλλά ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο και δυναμικό αντικείμενο. Για παράδειγμα ως σήμερα η Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων, Εθελοντισμού και Εκπαίδευσης δεν έχει στελεχωθεί με στελέχη που να κατανοούν, να έχουν τις ικανότητες και την διάθεση να διαχειριστούν με επιτυχία τα ζητήματα εκπαίδευσης, εποπτείας και καθοδήγησης του εθελοντικού δυναμικού παρά τις προτάσεις που έχουν γίνει κατά το παρελθόν. Είναι λοιπόν κρίσιμο να γίνει αναδιανομή ρόλων για το υπάρχον προσωπικό και θέσπιση συγκεκριμένων γνωστικών και εμπειρικών ικανοτήτων για τα νέα στελέχη τα οποία δεν θα προέλθουν από ένα απλό πρόγραμμα κινητικότητας στο Δημόσιο Τομέα.

Άρθρο 71 (Άρθρο 14B, παρ. 6, εδάφιο δ)

Δεν πρέπει να υπάρχει ασυμβίβαστο μεταξύ εθελοντή πυροσβέστη Π.Σ. και εθελοντή Πολιτικής Προστασίας. Η ως σήμερα μη εφαρμογή των προβλεπόμενων στον ν. 4029/2011 δεν σημαίνει ότι πρέπει να οδηγήσει σε λύσεις όπως το ασυμβίβαστο μεταξύ εθελοντή πυροσβέστη Π.Σ. και εθελοντή Πολιτικής Προστασίας. Από το 2011 και μετά ήταν ευθύνη του Πυροσβεστικού Σώματος να ελέγξει ποιοι εθελοντές πυροσβέστες πληρούν τις προβλέψεις του ν. 4029/2011 και να διαγράψει άμεσα από την δύναμη του όσους δεν τις πληρούν. Η ανοχή που υπήρξε όλα αυτά τα

χρόνια δεν θα πρέπει να οδηγεί σε λύσεις ασυμβίβαστου, καθώς αρκετοί εθελοντές διατηρούν (ή επιθυμούν και μπορούν να διατηρήσουν) και τις δύο ιδιότητες και να είναι τυπικοί στις υποχρεώσεις τους. Η εφαρμογή ενός τέτοιου ασυμβίβαστου θα έχει δύο αποτελέσματα: 1. Θα στερήσει τις εθελοντικές ομάδες από ικανά, εκπαιδευμένα και έμπειρα στελέχη, 2. Αντίστροφα να στερήσει το Π.Σ. από τα ικανά, εκπαιδευμένα και έμπειρα εθελοντικά στελέχη που θα αποφασίσουν να παραμείνουν στις εθελοντικές ομάδες. Τέλος, αρκετοί εθελοντές Π.Σ. είναι περισσότερο ενεργοί στους σταθμούς τους εκτός αντιπυρικής περιόδου ενώ εντός αντιπυρικής προτιμούν να συμμετέχουν μέσω των εθελοντικών ομάδων που έχουν κυρίως χαρακτήρα δασοπροστασίας-δασοπυρόσβεσης. Αν η ρύθμιση αυτή προτείνεται για να αποφευχθεί η δημιουργία σύγχυσης στην κινητοποίηση των εθελοντών έχουμε να επισημάνουμε τα εξής: Όταν ένας εθελοντής κινητοποιείται μέσω προγραμματισμένης βάρδιας ή εκτάκτως (γενική επιφυλακή) από το Π.Σ. είναι σαφές ότι για το χρονικό διάστημα που εκτελεί αυτά τα καθήκοντα ενεργεί εντός του Π.Σ. Παράλληλα όταν εκτελεί βάρδια με την εθελοντική του ομάδα, θα πρέπει να έχει ενημερωθεί εγγράφως η τοπική Π.Υ. και να θεωρείται ότι επιτελεί έργο με την εθελοντική ομάδα Πολιτικής Προστασίας. Προτείνεται η διαγραφή αυτής της πρόβλεψης και η πιστή εφαρμογή του ν. 4029/2011, που δεν εφαρμόζεται ως σήμερα με ευθύνη του Πυροσβεστικού Σώματος.

Άρθρο 71 (Άρθρο 14B, παρ. 6, εδάφιο ε)

Δεν υπάρχει πλέον κανένας ρόλος για τη Εθνική Σχολή Πολιτικής Προστασίας όσο αφορά στην πιστοποίηση των εθελοντών αλλά και των στελεχών της Κεντρικής Διοίκησης και των ΟΤΑ, εφόσον καταργείται και τυπικά. Οι φορείς παροχής πιστοποιημένης εκπαίδευσης που προβλέπονται πλέον με το νέο νομοσχέδιο πρέπει: 1. Αρχικά να πιστοποιηθούν και οι ίδιοι για το έργο που παρέχουν, 2. Να οριστούν αυστηρά ποιοι είναι και ποιες προδιαγραφές πρέπει να πληρούν. Προτείνεται η παράλειψη της φράσης *«Τα κάθε είδους πιστοποιητικά εξετάζονται κατά περίπτωση»* και να οριστούν συγκεκριμένες αντικειμενικές τεχνικές προδιαγραφές με τις οποίες η Εθνική Αρχή θα εγκρίνει ή θα απορρίπτει τα πιστοποιητικά και δεν θα κρίνει κατά περίπτωση. Είναι θετικό ότι στο άρθρο 14B παρ. 3 προβλέπεται ότι η πιστοποιημένη εκπαίδευση για αντικείμενα δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης παρέχεται από την Πυροσβεστική Ακαδημία (και μόνο), σε αντίθεση με άλλους τομείς όπου η πιστοποιημένη εκπαίδευση μπορεί να παρέχεται από άλλους φορείς. Αυτό αποκλείει, τουλάχιστον για τον τομέα της δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης, την εμπλοκή διάφορων «ινστιτούτων/φορέων πιστοποίησης» που έχουν δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της μη εφαρμογής της νομοθεσίας και της απουσίας ελέγχου.

Άρθρο 71 (Άρθρο 14B, παρ. 6, εδαφ ε.3)

Η ΛΕ.Ε.Α. 7 Έρευνας-Διάσωσης περιλαμβάνει την διάσωση σε θαλάσσιο χώρο και αεροπορικά ατυχήματα. Οι κατηγορίες πιστοποιημένης εκπαίδευσης που αναφέρονται στο άρθρο 14B, παρ. 6, εδαφ ε.3 μπορεί να επικαλύπτουν και την ΛΕ.Ε.Α. 4 Πυρόσβεσης-Διάσωσης. Χρειάζεται άλλη διατύπωση ώστε να μην δημιουργηθεί σύγχυση ως προς τα αντικείμενα πιστοποιημένης εκπαίδευσης και τις συνδεόμενες ΛΕ.Ε.Α.

Άρθρο 71 (Άρθρο 14Γ, παρ. 1)

Η εκπαίδευση πρέπει να πραγματοποιείται πρωταρχικά μόνο από δημόσιους κρατικούς φορείς. Σε περίπτωση ιδιωτικών φορέων, αυτοί πρέπει να διαθέτουν κρατική αναγνώριση ή πιστοποίηση από φορείς του εσωτερικού ή φορείς του εξωτερικού που αναγνωρίζονται από το Ελληνικό Κράτος. Δυστυχώς τα τελευταία χρόνια, λόγω των νομικών κενών και της απουσίας εποπτείας της ΓΓΠΠ σε αυτό το θέμα, έχουν ιδρυθεί «Ινστιτούτα», οργανώσεις και άλλοι φορείς που παρέχουν αμφιβόλου εγκυρότητας εκπαίδευση και κατάρτιση. Επίσης είναι συχνό το φαινόμενο μεμονωμένα στελέχη εθελοντικών ομάδων ή εθελοντικές ομάδες να εκπαιδεύουν άλλους εθελοντές ή ομάδες σε αντικείμενα όπως οι Πρώτες Βοήθειες χωρίς κανένα απολύτως έλεγχο, έγκριση από τις κρατικές αρχές. Αυτό μπορεί να είναι ως και επικίνδυνο για την εκτέλεση έργου Πολιτικής Προστασίας, καθώς δεν υπάρχει κανένας έλεγχος για το περιεχόμενο της γνώσης αλλά και την επάρκεια των ατόμων που την μεταδίδουν. Σε περίπτωση που επιλεγεί ως συνεργάτης ένας ιδιωτικός φορέας αυτό πρέπει να γίνει συνδυαστικά με τον κρατικό φορέα που είναι υπεύθυνος για το αντικείμενο και με την θέσπιση σχετικών κριτηρίων. Οι αρμόδιοι κρατικοί φορείς στα αντικείμενα τους, πρέπει να δημιουργήσουν τις δομές ώστε να μπορούν να εκπαιδεύσουν και να πιστοποιήσουν εθελοντές, κρατικούς υπαλλήλους και στελέχη ιδιωτικών εταιριών σε αντικείμενα που θα υποδειχθούν από την Εθνική Αρχή.

Άρθρο 71 (Άρθρο 14Δ παρ. 1 και 3)

Αναφέρεται ότι «σε περίπτωση επιχειρησιακής εμπλοκής Εθελοντικής Οργάνωσης σε τακτικό επίπεδο (πεδίο) ανεξάρτητα από το είδος δράσης, την αποκλειστική ευθύνη για την καταλληλότητα των Εθελοντών που συμμετέχουν φέρει η Εθελοντική Οργάνωση, στην οποία ανήκουν». Η διάταξη αυτή πρέπει να τροποποιηθεί καθώς π.χ. σε θέματα δασοπροστασίας-δασοπυρόσβεσης αναγνωρίζεται από το ίδιο τα νομοσχέδιο ως πιστοποιημένοι οι εθελοντές που έχουν ολοκληρώσει το αντίστοιχο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Πυροσβεστικής Ακαδημίας. Επομένως οι εθελοντικές οργανώσεις δε δύναται να φέρουν «αποκλειστική» ευθύνη για εθελοντές που έχουν αναγνωρισμένη πιστοποίηση από τον σχετικό με το αντικείμενο κρατικό φορέα.

Το σοβαρό ζήτημα του τρόπου επίσημης κινητοποίησης των εθελοντικών ομάδων ουσιαστικά δεν λύνεται. Επικρατεί η ίδια σκόπιμη ασάφεια και έλλειψη διαδικασίας που θα επιτρέψει την

επίσημη κινητοποίηση των εθελοντών χωρίς παρενθέσεις. Απλώς μεταφέρεται η αρμοδιότητα στον Συντονιστή ΛΕ.Ε.Α. από το επίπεδο του ΕΣΚΕ, των Περιφερειακών Κέντρων Επιχειρήσεων το Π.Σ. ή απευθείας την ΓΓΠΠ. Ως σήμερα στην πράξη, η κινητοποίηση των εθελοντών γινόταν μέσω σχετικών συναντήσεων και ασυρμάτου από τις Διοικήσεις και τα τοπικά Κέντρα του Π.Σ. ή/και από τους τοπικούς Προϊσταμένους Π.Π. (σε δεύτερο χρόνο). Χωρίς όμως να έχει δοθεί μια κεντρική κατεύθυνση για το πώς θα γίνεται η κινητοποίηση και πως θα πιστοποιείται επίσημα ώστε να αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο συμμετοχής σε ένα συμβάν έκτακτης ανάγκης. Το θέμα κινητοποίησης, επιχειρησιακής εμπλοκής και της απόδειξης αυτών είναι εξαιρετικά σοβαρό γιατί από αυτό εξαρτώνται θέματα ασφαλιστικής κάλυψης, εργοδοτικών ρυθμίσεων, αστικής ευθύνης, κυρώσεων. Επομένως το νέο σχέδιο νόμου οφείλει να είναι αναλυτικό στον τρόπο με τον οποία πρακτικά και ουσιαστικά θα πραγματοποιηθεί η κινητοποίηση και επιχειρησιακή εμπλοκή των εθελοντών, πέραν της περιγραφής των όποιων αρμοδιοτήτων.

Άρθρο 71 (Άρθρο 14Ε, παρ. 1, εδάφιο ε)

Η αξιολόγηση πρέπει να γίνεται με ευθύνη του Συντονιστή ΛΕ.Ε.Α. αλλά σε συνεργασία με τον Συντονιστή Έκτακτης Ανάγκης της εκάστοτε περιφερειακής ενότητας και ένα στέλεχος του Τμήματος Εθελοντισμού της Εθνικής Αρχής. Η αξιολόγηση επίσης πρέπει να παράγει κάποια πρακτικά αποτελέσματα (π.χ. κυρώσεις, επιβραβεύσεις, λόγους διαγραφής), να έχει βαθμολογία ή διαβαθμίσεις και να συμβάλλει στην μελλοντική διαχείριση των εθελοντικών ομάδων (π.χ. καταγραφή εκπαιδευτικών αναγκών, ένταξη σε νέα ΛΕ.Ε.Α.).

Άρθρο 71 (Άρθρο 14Ζ)

Εξακολουθεί να μην προβλέπεται αποζημίωση σε περίπτωση απώλειας εισοδήματος (ειδικά για εθελοντές ελεύθερους επαγγελματίες) ή η απαγόρευση απόλυσης από εργοδότη. Επίσης παραμένει ασαφές και με ποια διαδικασία θα καλυφθούν από τον Κρατικό Προϋπολογισμό οι ασφαλιστικές εισφορές σε περιπτώσεις απώλειας εισοδήματος λόγω κινητοποίησης και συμμετοχής σε δράσεις Πολιτικής Προστασίας. Επανερχονται επομένως οι ασάφειες, οι ελλείψεις και οι γενικότητες που ίσχυαν και στους δύο προηγούμενους νόμους και οι οποίες λειτουργούν ουσιαστικά ως αντικίνητρο εθελοντικής συμμετοχής.

Άρθρο 71 (Άρθρο 14Ι)

Ο ισχύων νόμος (άρθρο 14Ι ν. 3013/2002 όπως προστέθηκε με το άρθρο 118 του ν. 4249/2014) προβλέπει ότι σε περίπτωση ατυχήματος οι εθελοντές καλύπτονται από την ασφάλισή τους και, αν είναι ανασφάλιστοι, καλύπτονται από τις διατάξεις ασφάλισης, νοσηλείας κλπ. που ισχύουν για το προσωπικό του φορέα που τους ενέταξε (π.χ. το Πυροσβεστικό Σώμα σε θέματα δασοπυρόσβεσης). Στο παρόν σχέδιο νόμου προβλέπεται ότι οι ανασφάλιστοι εθελοντές θα καλύπτονται από την κοινωνική ασφάλιση σύμφωνα με το άρθρο 33 του ν. 4368/2016, που όμως

αφορά τη δωρεάν ασφαλιστική κάλυψη ευάλωτων κοινωνικά ομάδων. Πρόκειται για μεγάλη οπισθοδρόμηση, η διάταξη είναι απαράδεκτη και εξαιρετικά υποτιμητική για τους εθελοντές. Η διατήρηση αλλά και πρακτική εφαρμογή της ισχύουσας διάταξης, θα πρέπει να διατηρηθεί ως ελάχιστη ηθική αναγνώριση του εθελοντισμού. Τέλος η απουσία ισχυρού πλαισίου ασφάλισης, λειτουργεί ως αντικίνητρο για την επιχειρησιακή αξιοποίηση των εθελοντών από τον εκάστοτε Συντονιστή ΛΕ.Ε.Α. ή Συντονιστή Έκτακτης Ανάγκης.

Άρθρο 72

Το παρόν άρθρο επιχειρεί να λύσει ένα πρόβλημα που έχει επισημανθεί τεκμηριωμένα εδώ και 1,5 χρόνο περίπου από εθελοντικές ομάδες και Αποκεντρωμένες Διοικήσεις. Η Κεντρική διοίκηση αδυνατεί ως σήμερα να λύσει το πρόβλημα με μια απλή νομοθετική ρύθμιση. Οι ΟΤΑ είναι κάτοχοι πυροσβεστικών οχημάτων τα οποία φέρουν κρατικές πινακίδες, πινακίδες ΜΕ (Μηχάνημα Έργου) ή πινακίδες ΑΜ (Αγροτικό Μηχάνημα).

Σήμερα για τα οχήματα με κρατικές πινακίδες προβλέπεται για τους Εθελοντές Πολιτικής Προστασίας και μετά από απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η κατ' εξαίρεση οδήγηση κρατικών οχημάτων των ΟΤΑ με το ανάλογο δίπλωμά (πχ Β,Γ ή Ε κατηγορίας) ενώ προσκομίζουν και την βεβαίωση πιστοποίησης που έχουν λάβει από τη Σχολή Επιμόρφωσης & Μετεκπαίδευσης, Πυροσβεστικής Ακαδημίας, του Υπουργείου Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

Για τα οχήματα που φέρουν πινακίδες ΜΕ ή ΑΜ δεν προβλέπεται για τους Εθελοντές Πολιτικής Προστασίας η κατ' εξαίρεση οδήγηση οχημάτων των ΟΤΑ που φέρουν πινακίδα ΜΕ ή ΑΜ, ενώ είναι κάτοχοι της ανάλογης άδειας οδήγησης (πχ Β,Γ, ή Ε κατηγορίας) και προσκομίζουν και την βεβαίωση πιστοποίησης που έχουν λάβει από τη Σχολή Επιμόρφωσης & Μετεκπαίδευσης, Πυροσβεστικής Ακαδημίας, του Υπουργείου Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης, διότι τα παραπάνω οχήματα δεν εντάσσονται στις αρμοδιότητες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Το νομικό πλαίσιο έχει ως εξής:

Με την υπ αρ Οικ 1032/166/Φ.Γ.9.6.4 (Η)/5.3.2013 υ.α. «Κατάταξη των μηχανημάτων έργου σε ειδικότητες και ομάδες, ως προς τη δραστηριότητα του χειρισμού σύμφωνα με το π.δ. 113/2012 (Α' 198) και αντιστοίχιση των υφισταμένων αδειών που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το π.δ. 22/1976 (Α' 6) ή το π.δ. 31/1990 (Α' 11) με τις άδειες που εκδίδονται κατ εφαρμογή του προεδρικού αυτού διατάγματος» (ΦΕΚ 519/Β/2013) έτσι όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, κατατάχθηκαν και αντιστοιχήθηκαν τα μηχανήματα έργου του παλαιότερου θεσμικού πλαισίου στις οκτώ (8) Ειδικότητες που καθορίστηκαν στο π.δ. 113/2012 που αποτελεί πλέον το ισχύον θεσμικό πλαίσιο όσον αφορά το χειρισμό των μηχανημάτων έργου. Αναφορικά με τα πυροσβεστικά οχήματα, αυτά δεν έχουν καταταχθεί σε κάποια από τις ειδικότητες του π.δ. 113/2012 μέσω της εν λόγω υ.α. Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται για το χειρισμό τους αδειούχος χειριστής Μ.Ε., ενώ σε ό,τι αφορά την οδήγησή τους, αυτή δεν καθορίζεται στο θεσμικό πλαίσιο.

Επισημαίνεται ότι τα πυροσβεστικά οχήματα δεν είχαν ενταχθεί ούτε στις διατάξεις του προγενέστερου του π.δ. 113/2012 νομοθετικού πλαισίου (π.δ. 31/90 κλπ), ενώ η οδήγηση – χειρισμός τους διέπεται από άλλο θεσμικό πλαίσιο (ενδεικτικά αναφέρεται το π.δ. 349/1990, ν.4209/2011 κλπ).

Το συγκεκριμένο άρθρο κάνει λάθος διατύπωση όσο αφορά την δυνατότητα οδήγησης από εθελοντές και την κατοχή αδειών χειριστή ΜΕ. Προτείνονται οι παρακάτω αλλαγές για ισχύσει στην πράξη:

Άρθρο 72 – Προϋποθέσεις για την κατ' εξαίρεση άδεια οδήγησης πυροσβεστικών, υδροφόρων κ.α. οχημάτων του Δημοσίου.

1. Μετά το τέλος του εδαφίου α' της παρ. 6 του άρθρου 36 του ν.3801/2009 προστίθεται εδάφιο β' ως ακολούθως:

«Με απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης επιτρέπεται η κατ' εξαίρεση οδήγηση πυροσβεστικών οχημάτων, υδροφόρων κ.α., τα οποία φέρουν κρατικές πινακίδες - πινακίδες Μηχανήματος Έργου (ΜΕ) - πινακίδες Αγροτικού Μηχανήματος (ΑΜ), ή οποιασδήποτε άλλες συμβατικές πινακίδες και που ανήκουν στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού από ειδικευμένους εθελοντές ή εθελοντές μέλη σωματείων ενταγμένα στο μητρώο της πολιτικής προστασίας, για την αντιμετώπιση φυσικών ή άλλων καταστροφών. Οι συγκεκριμένοι εθελοντές προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, χωρίς την καταβολή οποιασδήποτε αμοιβής, αποζημίωσης ή επιδόματος και η κατ' εξαίρεση έγκριση οδήγησης μπορεί να ισχύει για όλη τη διάρκεια του έτους, χωρίς να είναι απαραίτητη η ανανέωσή της μετά τη λήξη της.»

2. Οι προϋποθέσεις έκδοσης της κατ' εξαίρεση άδειας οδήγησης είναι:

α. Να διαθέτουν την ανάλογη άδεια οδήγησης (ενδεικτικά Β, Γ, Ε ή όποια άλλη απαιτείται)

β. Να έχουν περάσει με επιτυχία και να διαθέτουν τη βεβαίωση από τη Σχολή Επιμόρφωσης & Μετεκπαίδευσης, Πυροσβεστικής Ακαδημίας, του Υπουργείου Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

3. Μετά το τέλος του εδαφίου β' της παραγράφου 6 του άρθρου 47 του ν.4250/2014, προστίθεται εδάφιο γ' ως ακολούθως:

«Η ανωτέρω αναβλητική αίρεση και χρονικός περιορισμός δεν εφαρμόζονται ειδικά για όσους έχουν ενταχθεί στο Μητρώο Ε.Ο. της Εθνικής Αρχής και η κατ' εξαίρεση έγκριση οδήγησης μπορεί να ισχύει για όλη τη διάρκεια του έτους, χωρίς να είναι απαραίτητη η ανανέωσή της μετά τη λήξη της.»